

at ville sætte Regjeringen istand til at gjøre sin Skyldighed, saa fulgte ikke deraf, at Regjeringen kunde lade være at gjøre sin Skyldighed; thi sine Forpligtelser maa Landet opfylde, selv om det utænkelige Tilfælde indtraadte, at Thinget i et givet Dieblisk vilde nægte Regjeringen sin Bistand dertil. Saaledes er der altsaa, efter selve Lovforslaget, Tilfælde, som tilstrækkelig vise, at disse Ord i Grundlovens § 52, som alle saadanne mennekelige Ord, maae opfattes med Forstand. Der gives en Magt over det enkelte Thing, over Regjeringen, og det er denne Magt, som maa gjøre sig gjældende i saadanne Forhold; det gaaer ikke an at henstille denne ene Sætning som en saadan Grundpille for hele Forfatningen, at Bevillingsmyndigheden skulde være rokket, fordi disse Ord ikke staae urørlige, fordi de ikke staae som høvede over en forstandig Fortolkning. Spørges der nu om den Maade, hvorpaa det ærede Medlem har villet ordne Ansvarligheden i det Enkelte, saa skal jeg for Dieblisset ikke dvæle længere ved saadanne Ting, som jo med Lethed kunde forandres; jeg skal eksempelvis blot nævne en Ting — jeg veed ikke, om jeg opfatter det urigtigt — men, saaledes som jeg læser det, saa synes det mig, som om der i Udkastet endog gjøres et potenseret Erstatningskrav gjældende, saa at Ministeren kan komme til at betale den samme Sum to Gange; først ubetinget, fordi han har overfædet Finantsloven uden Kongens Samtykke, og dernæst, hvis Rigsdagen ikke antager Tillægsbevillingsforslaget; det vilde jo dog under alle Omstændigheder være noget stærkt, men, som sagt, det er jo noget aldeles Underordnet; thi Sligt kunde jo i alt Fald meget let rettes. Men det, som Regjeringen paa ingen Maade kan anerkjende, det er, at det skulde kunne gaae an, ved saadanne gennemgribende Bestemmelser som de, der her ere fattede, at staae den Fortolkning af Grundloven fast, at enhver som helst Overfædelse, der ikke var lovlig i Henhold til § 1 eller § 9 eller hvilken som helst anden videregaaende Sætning, der i denne Retning bliver opstillet, skulde medføre en absolut og ubetinget Forpligtelse til Skadeserstatning. Dette er en Opfattelse af

Forholdet med Hensyn til Finantslovens Anvendelse og med Hensyn til hele Regjeringens Stilling, som Regjeringen ikke kan ansee for andet end vilkaarlig, uklog og urigtig. Forholdet kan vistnok efter Omstændighederne meget vel stille sig saaledes, at der kan blive Spørgsmaal om Erstatning, men ikke om Straf. Det kan stille sig saaledes, at der kan blive Spørgsmaal om Straf, men ikke om Erstatning, og det kan stille sig saaledes, at der kan blive Spørgsmaal baade om Straf og Erstatning; men jeg troer ikke, at man af Grundloven kan udlede saadanne Sætninger som de, der her ere optagne. Jeg troer, at dette vil være ligesom frem et Tillæg til Grundloven. Det er disse Bemærkninger, som jeg saaledes tillader mig at henstille til den ærede Forslagsstillers og Thingets Overveelse.

Monrad: Ja, jeg har virkelig ikke indbragt dette Lovforslag for at faae Leilighed til at udtale mig. Det er ikke min Naturs Beskaffenhed, at jeg føler Trang til at udtale mig. Jeg kan meget godt gjemme mine Tanker, Følelser og Ansfølelser hos mig selv, uden at behøve en Afsløbskilde for dem her i Thinget, eller igjennem Offentligheden. Naar jeg derfor indbringer et Lovforslag, saa stær det ingenlunde for at jeg kan faae Leilighed til at udtale mig; men det stær for at forsøge at faae et saadant Lovforslag gjort til Lov, arbejde for det og vedblive dermed, selv om det første Forsøg ikke skulde være heldigt. Det er en Selvfølge, at jeg paa ingen Maade gjør Fordring paa, at dette første Udkast, som kommer fra min Haand, skulde være saaledes affattet, at det ikke paa dets Bei her igjennem Thinget skulde kunne modtage væsentlige Forbedringer; Spørgsmaalet er kun, om Grundtanken i Forslaget er nogenlunde klar.

Den høitærede Minister bemærkede, at denne Lov fremstillede sig som en „Leilighedslov“, og at den egentlig ikke længere vedkom os, da de Forhold, som den angik, vare gaaede over til Fællesanliggenderne, hvormed Rigsraadet har at gjøre; men jeg maa hertil bemærke, at naar der foreligger en Dom, angaaende Ministrenes Forhold til Rigsdagen, med Hensyn til deres